

ONDERWIJS IN CORONATIJD

In deze coronatijd wordt er veel onderwijs op afstand gegeven. Wat zijn de mogelijkheden voor dove, slechthorende en TOS-leerlingen om de lessen goed te volgen?

Gelukkig zijn er tal van mogelijkheden om op afstand te communiceren. De leerling kan met een leerkracht WhatsAppen, Facetimen, Skypen etc. Als er onverwacht een overleg met de docent nodig is en het lukt niet met de gangbare apps, dan kan een tolk ingeroepen worden via KPN Teletolk. Na een eenmalige registratie kan de leerling bellen of gebeld worden via de beeldbemiddelingsdienst van de KPN. Het gesprek wordt dan omgezet in tekst of in gebaren. Het is ook mogelijk om een tolk op afstand in te roepen. Het gaat dan om kortdurende gesprekken van maximaal 20 minuten.

Zie ook:

<https://www.tolkcontact.nl/tolk-app>

Onlinelessen

Tijdens lessen wordt vaak gebruik gemaakt van een onlineplatform zoals Teams of Zoom. De leerkracht kan dan lesgeven aan meerdere leerlingen tegelijkertijd. Als een gebarentolk of schrijftolk wordt ingezet, dan moet de tolk worden toegevoegd als deelnemer aan het onlineprogramma. Op die manier kan de tolk de les goed volgen en kan hij ook de reacties/opmerkingen/vragen van leerlingen vertalen. De leerkracht moet dus van tevoren op de hoogte zijn wie de les gaat tolken. Overleg tussen leerkracht en tolk vooraf kan nodig zijn.

Met tolk gebarentaal

Bij gebruik van een gebarentolk is het belangrijk dat de dove leerling de gebarentolk goed in beeld heeft. De leerling wil vaak ook de leerkracht (of andere spreker) goed in beeld hebben. Dit is niet bij elk onlineplatform mogelijk. De ervaringen met Zoom zijn

positief: de gebarentolk kan goed in beeld zijn, samen met de docent. Bij Teams is de tolk of docent alleen op heel klein scherm te zien. In dat laatste geval is de oplossing om op een andere manier contact te leggen met de tolk. De leerling legt via zijn iPad of smartphone (via WhatsApp video/FaceTime/Skype) contact met zijn tolk die via het beeldscherm kan tolken. De leerling werkt op dat moment dus met twee schermen. Op het ene scherm is de onlineles van de docent zichtbaar en op het scherm ernaast (telefoon of iPad) staat de tolk deze onlineles te gebaren.

Met schrijftolk

Voor een schrijftolk geldt een beetje hetzelfde. De schrijftolk kan zorgen voor de ondertiteling in allerlei online-applicaties. Het is wel van belang om van tevoren te overleggen met de schrijftolk of hij/zij ervaring heeft met het onlineplatform dat door de school gebruikt wordt.

Sinds kort is er de applicatie Tekst-on-tap; dit is een tekst-streamingsysteem waarbij de tolk de getypte tekst live streamt naar de betreffende browser. Via een overlay-programma kan de tekst dan leesbaar zijn op hetzelfde scherm. Vaak kan de schrijftolk hier meer over vertellen.

Met ondertiteling

Zoom heeft een ondertitelfunctie. Het is mogelijk dat een van de aanwezigen zorgt voor ondertiteling. Deze optie moet je activeren in de accountinstellingen. Vervolgens verschijnt er in Zoom een icoontje 'Closed Captioning' en kun je een deelnemer aan de vergadering aanwijzen als typist. De schrijftolk kan dus als typist deel uitmaken van Zoom en daarin de ondertiteling verzorgen. Standaard staat de weergave van ondertiteling uit, dus alleen degene die de ondertiteling wil zien, ziet het. Na het gesprek kun je de ondertiteling opslaan. Voor de schrijftolk is het wel lastig dat hij eerst op enter moet drukken voor de zin in beeld komt.

Wil je meer informatie over het ondertitelen van lesmaterialen, zie ook:

<https://www.ecio.nl/publicaties/factsheet-ondertiteling-van-lesmaterialen/>

Met geluid

Het geluid tijdens onlinelessen is niet altijd goed. Als slechthorende of TOS-leerlingen de les auditief willen volgen dan is het belangrijk dat het geluid zo goed mogelijk doorkomt. Een van de regels is dat bij onlinelessen de microfoons van alle aanwezigen (behalve de docent) uitstaan.

De docent kan het best gebruik maken van een headset. De leerling kan de kwaliteit van het geluid verbeteren door soloapparatuur aan te sluiten op de laptop (of een streamer of ringleidinglus).

TOS-leerlingen

Een leerkracht zal tijdens een onlineles niet zo goed in de gaten hebben of de leerling de stof goed begrijpt. Sommige leerkrachten gebruiken de chatfunctie om bepaalde informatie speciaal voor de TOS-leerling nog een keer samen te vatten of in andere woorden te vertellen. De leerling kan zelf ook via de chatfunctie aangeven dat hij nog vragen heeft over de les. Na een groepsbijeenkomst kan de leerkracht ook makkelijk een 1-op-1-gesprek met de leerling voeren om op vragen in te gaan.

Algemene tips

- De docent zorgt dat zijn gezicht goed in beeld is en goed verlicht is.
- Microfoons van deelnemers staan uit, tenzij ze wat willen zeggen. Na het spreken gaat de microfoon weer uit.
- De docent gebruikt een goede headset.
- Goede vergaderdiscipline: bijvoorbeeld als je een vraag hebt eerst hand ('handje') opsteken en pas vraag stellen als de docent toestemming geeft, of vragen stellen via de chatfunctie.

*Karla van der Hoek
Pento Hoorinfotheek (met dank aan
Auris en Kentalis)*

DE FFF- CORONAVERHALEN

**Dick de Bruijn,
Leerkracht
Guyotschool SO
CMB
(Communicatief
Meervoudig
Beperkt)**

Als leerkracht thuis werken, dat was een gekke gewaarwording. Het was soms wel even lastig, bijvoorbeeld op afstand een dove leerling roepen als die niet keek.. Tja, dan kun je zoveel zwaaien als je wil.. Maar aan de andere kant hebben we op deze manier ook heel goed kunnen werken aan de vaardigheden zoals zelfstandigheid, uitgestelde aandacht en online vaardigheden zoals videobellen. Met de eerste leerling was er al vlot contact, met de laatste leerling lukte dit pas op de dag vóór de meivakantie (en daarna waren we alweer volledig open). Het heeft mij ook een mooi inkijkje gegeven in het leven van de leerlingen thuis. De ouders, broertjes en zusjes, de thuissituatie. Zelfs de kat werd voor de camera gehaald! Dit had ik anders niet gezien. Het is mooi om te zien hoe betrokken ouders zijn en hoe zij deze onverwachte situatie zo goed als mogelijk hebben opgepakt samen met hun kinderen. Daarnaast heeft het videobellen ook veel gebracht. De leerlingen weten elkaar nu beter online te vinden en kunnen zo ook met elkaar gebaren, ook al wonen ze een uur van elkaar vandaan.